

Redovisa genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken

Delrapport

Återrapport enligt regeringsuppdrag

Arbetsförmedlingen
Författare: Elin Liljeblad och Vasilij Potachev
Datum: 2025 0131
Diarienummer: Af-2024/00311230

Förord

Arbetsförmedlingen, mottog den 14 mars 2024 ett regeringsbeslut¹ från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet avseende ett uppdrag att redovisa hur myndighetens verksamhet har bidragit till målen för den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken samt i relevanta delar hur verksamheten varit av betydelse för EU:s sammanhållningspolitik.

Utifrån den nationella strategin för hållbar regional utveckling² ska myndigheten redovisa insatser och resultat samt om hänsyn till territoriellt perspektiv tagits i verksamheten. Dessutom ska myndigheten redogöra för hur myndighetsgemensamma insatser och samverkan med andra statliga myndigheter, regioner och andra aktörer genomförts. Arbetsförmedlingen ska särskilt redovisa hur verksamheten har bidragit med insatser och vilka resultat som uppnåtts inom det strategiska området *Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet*. Redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet, Landsbygds och infrastrukturdepartementet, med kopia till Tillväxtverket senast 31 januari 2025 och 31 januari 2027, enligt de anvisningar som lämnas av Tillväxtverket.³

Denna rapport utgör den första redovisningen av uppdraget. Insatserna som Arbetsförmedlingen vidtagit är förutsättningsskapande och bedöms bidra till målen för den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken. Med uppnådda resultat avses här leveranser av genomförda insatser, snarare än resultat i termer av effekter på uppdragets mål.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Maria Hemström Hemmingsson. Ärendet har föredragits av Elin Liljeblad kvalificerad handläggare, verksamhetsområde Lokal arbetsmarknad, Arbetsmarknadsavdelningen. Övriga som har deltagit i den slutliga handläggningen är Tove Elvelid, verksamhetsområdeschef Lokal arbetsmarknad, avdelningschef Petra Lindstedt, enhetschef Linda Daugaard, sektionschef Camilla Sommar och kvalificerad handläggare Vasilij Potachev verksamhetsområde Lokal arbetsmarknad Arbetsmarknadsavdelningen.

Beslutet är fastställt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.

Maria Hemström Hemmingsson, generaldirektör

Elin Liljeblad, kvalificerad handläggare

¹ LI2024/00652

² Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030, SKR. 2020/21:133, <https://www.regeringen.se/contentassets/53af87d3b16b4f5087965691ee5fb922/nationell-strategi-for-hallbar-regional-utveckling-i-hela-landet-20212030/>

³ Af-2024/0084 8989

Innehåll

Förord	3
Läsanvisning.....	5
1 Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd.....	6
1.1 Genomförda insatser.....	6
1.2 Uppnådda resultat	7
1.3 Territoriella perspektiv.....	7
1.4 Myndighetsgemensamma insatser	7
1.5 Samverkan.....	8
2 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet.....	8
2.1 Genomförda insatser.....	8
2.2 Uppnådda resultat	11
2.3 Territoriella perspektiv.....	13
2.4 Myndighetsgemensamma insatser	13
2.5 Samverkan.....	14
3 Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet	15
3.1 Genomförda insatser.....	15
3.2 Uppnådda resultat	16
3.3 Territoriella perspektiv.....	16
3.4 Myndighetsgemensamma insatser	16
3.5 Samverkan.....	17
4 Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet	17
4.1 Genomförda insatser.....	17
4.2 Uppnådda resultat	18
4.3 Territoriella perspektiv.....	18
4.4 Myndighetsgemensamma insatser	18
4.5 Samverkan.....	18

Läsanvisning

Enligt Tillväxtverkets anvisningar för redovisning ska Arbetsförmedlingen för varje strategiskt område redovisa följande:

- 1. Beskriv vilka insatser myndigheten har genomfört inom detta strategiska område.*
- 2. Beskriv vilka resultat som har uppnåtts inom detta strategiska område.*
- 3. Beskriv hur ni har beaktat ett territoriellt perspektiv inom detta strategiska område.*
- 4. Beskriv om, och i sådana fall hur, myndighetsgemensamma insatser har genomförts.*
- 5. Ange vilka aktörer ni har samverkat med inom detta strategiska område samt hur samverkan har bedrivits och fungerat.*

Ovanstående redovisas under följande rubriker:

- Genomförda insatser
- Uppnådda resultat
- Territoriella perspektiv
- Myndighetsgemensamma insatser
- Samverkan

1 Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd

1.1 Genomförda insatser

Arbetsförmedlingen är en av Sveriges största myndigheter med tillgänglig service och lokal närvaro över hela Sverige. Inom ramen för myndighetens olika servicevägar och tjänster, såväl i avtalad som egen regi, utformar och tillhandahåller Arbetsförmedlingen arbetsförmedlingsservice riktad till arbetssökande och arbetsgivare. Genom sitt arbete bidrar Arbetsförmedlingen till företagande, arbete och välfärd i hela landet samt till att tillvarata hela landets utvecklingskraft och sysselsättningsmöjligheter.

Myndighetens service anpassas efter de över landet kraftigt varierande förutsättningarna på arbetsmarknaden. Exempelvis stärker Arbetsförmedlingen stödet i områden med socioekonomiska utmaningar där risken för långtidsarbetslöshet är högre⁴ Arbetsförmedlingen genomför även flera insatser för att öka sysselsättningen bland utrikesfödda kvinnor⁵ och långtidsarbetslösa, exempelvis genom stöd till praktikprogrammet *Jobbsprånget*⁶ och stöd till Kriminalvårdens kompetensförsörjning⁷.

Sedan april 2024 har Arbetsförmedlingen en ny metod för att göra bedömningar och prognoser för yrken regionalt. Den nya metoden innebär bland annat att arbetsgivare genom en enkätundersökning får svara på i vilken utsträckning de lyckas med sina rekryteringsförsök, vilket är en viktig grund för att få svar på hur utbud och efterfrågan inom olika yrken ser ut. Resultaten publiceras i *Arbetsförmedlingens yrkesbarometer*⁸ som visar nulägesbedömningar av möjligheter till arbete samt rekryteringssituationen inom olika yrken, såväl på länsnivå som nationellt. Förutom en nulägesbild ges även en prognos över hur efterfrågan på arbetskraft inom respektive yrke förväntas utvecklas på fem års sikt.

Även i *Arbetsmarknadsutsikterna*⁹ och *Regionala utsikter*¹⁰ framträder en tydlig bild av fortsatt stora regionala skillnader på arbetsmarknaden. Obalanserna innebär att

⁴ Uppdrag att minska långtidsarbetslösheten, återrapport 2, avsnitt 4.3, Af-2023/0113 3585,

<https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/styrning-och-resultat/aterrapportering/aterrapportering-regleringsbrevet-2024/minska-langtidsarbetslosheten>

⁵ Uppdrag att implementera en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden, delredovisning, Af-2024/0012 3591, <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/styrning-och-resultat/aterrapportering/aterrapportering-regleringsbrevet-2024/oka-utrikes-fodda-kvinnors-intrade-pa-arbetsmarknaden>

⁶ Arbetsförmedlingens stöd till *Jobbsprånget*, Af-2023/0130 1315, <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/styrning-och-resultat/aterrapportering/aterrapportering-regleringsbrevet-2024/jobbspranget>

⁷ Slutredovisning av regleringsbrevsuppdrag gällande myndighetssamverkan mellan Arbetsförmedlingen och Kriminalvården för att underlätta Kriminalvårdens personalförsörjning, Af-2023/0073 3235,

<https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/styrning-och-resultat/aterrapportering/aterrapportering-regleringsbrevet-2024/samverkan-kriminalvardens-kompetensforsorjning>

⁸ <https://arbetsformedlingen.se/statistik/yrkes--och-kompetensanalyser>

⁹ *Arbetsmarknadsutsikterna*, Uppdatering våren 2024, Af-2024/0057 2058, <https://arbetsformedlingen.se/download/18.210b3bc318fa36ad8ec1938/1718202989532/arbetsmarknadsutsikterna-varen-2024.pdf>

¹⁰ *Regionala utsikter*, Uppdatering våren 2024, Af-2024/0057 2074, <https://arbetsformedlingen.se/download/18.210b3bc318fa36ad8ec193e/1718203233372/regionala-utsikter-varen-2024.pdf>

många arbetssökande, för att kunna bo på en plats och hitta ett nytt arbete där, behöver bredda sitt yrkesmässiga sökområde. Myndighetens nya digitala verktyg för vägledning, *Upptäck andra yrken*¹¹, hjälper arbetssökande att bredda sitt jobbsökande på orten. Arbetsförmedlingen arbetar även för att öka den geografiska rörligheten, vilket beskrivs under avsnitt 2.1.

1.2 Uppnådda resultat

Exempel på resultat är två uppdateringar och publiceringar av *Arbetsmarknadsutsikterna* och *Regionala utsikter* samt *Arbetsförmedlingens yrkesbarometer*. Den arbetssökande kan bland annat få information om möjligheten till jobb inom olika yrken i olika län samt få stöd i att bredda sig och hitta närliggande yrken med större möjlighet till arbete. (Se avsnitt 1.1)

Ett ytterligare resultat är lanseringen av den digitala vägledningstjänsten *Upptäck andra yrken* (se avsnitt 1.1) i mars 2024. Tjänsten vänder sig till arbetssökande som vill hitta ett nytt yrke utifrån sina befintliga kompetenser och ger den arbetssökande AI-baserade förslag på andra passande yrken med liknande kompetenser och arbetsuppgifter, samt tips på lediga jobb via *Platsbanken*¹².

1.3 Territoriella perspektiv

Arbetsförmedlingen samverkar lokalt med exempelvis kommuner och regionalt utvecklingsansvariga. Detta gör det möjligt för myndigheten att anpassa insatser efter lokala förutsättningar så att potentialen i varje geografiskt område tas tillvara och exempelvis målsättningar och prioriteringar i de olika länens regionala utvecklingsstrategier beaktas. Det regionala/lokala arbetet gör att myndigheten kan hålla regionalt utvecklingsansvariga informerade om pågående och planerad verksamhet som är viktig för länets hållbara tillväxt och utveckling.

1.4 Myndighetssammansatta insatser

Arbetsförmedlingens samarbete med Statens servicecenter är en viktig del av myndighetens lokala närvaro. På Statens servicecenters servicekontor kan arbetssökande göra spontana besök för att få hjälp med enklare ärenden. På servicekontoren erbjuds stöd och vägledning i tjänster från Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, Skatteverket och Migrationsverket.¹³

Arbetsförmedlingen har även samverkat med myndigheter som Kriminalvården, Migrationsverket och Försäkringskassan i syfte att öka arbetsmarknadsinträdet för utrikesfödda kvinnor och långtidsarbetslösa.¹⁴

¹¹ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/yrken-och-framtid/upptack-andra-yrken/>

¹² <https://arbetsformedlingen.se/platsbanken/>

¹³ <https://arbetsformedlingen.se/for-kommuner/statens-sevicecenters-sevicekontor>

¹⁴ *Uppdrag att minska långtidsarbetslösheten, återrapport 2*, Af-2023/0113 3585,

<https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/styrning-och-resultat/aterrapportering/aterrapportering-regleringsbrevet-2024/minska-langtidsarbetslosheten>

1.5 Samverkan

Arbetsförmedlingen har en stark samverkan med andra aktörer som kommuner, regioner och idéburna organisationer. Detta genom exempelvis överenskommelser som syftar till att stärka stödet till långtidsarbetslösa genom att exempelvis integrera perspektiv som jämställdhet, jämlikhet och tillgänglighet för att förbättra människors möjligheter till arbete. I bland annat detta syfte har lokala överenskommelser¹⁵ tecknats med nära samtliga landets kommuner.¹⁶

2 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet

2.1 Genomförda insatser

Utifrån Arbetsförmedlingens uppdrag är det främst inom det strategiska området *Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet* som myndigheten bidrar till den regionala utvecklingen. Arbetsförmedlingen är i många län involverad både i framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin, målen och handlingsplanen för, samt genomförande av, det regionala kompetensförsörjningsarbetet.

Arbetsförmedlingen ska stödja kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden genom att bygga upp och sprida kunskap om arbetsgivarnas kompetensbehov och verka för att arbetssökande som har behov av det tar del av relevant utbildning. *Arbetsförmedlingens yrkesbarometer*¹⁷ används av studie- och yrkesvägledare i vägledningssamtal, men också av andra myndigheter¹⁸ och aktörer inom utbildningssektorn i planerings- och dimensioneringsarbetet för att säkerställa att utbildningar som är relevanta utifrån arbetsmarknadens behov erbjuds. Vidare ligger yrkesbarometern till grund för den lista över yrken inom vilka det finns stor efterfrågan på arbetskraft som används av Migrationsverket¹⁹ i arbetet med arbetskraftsinvandring.

I många län finns olika typer av kompetensråd, branschforum och vuxenutbildningsnätverk. Arbetsförmedlingen deltar i och driver i vissa fall dessa samverkansstrukturer i syfte att samla och sprida information om arbetsmarknadens behov och skapa förutsättningar för att möta dessa med

¹⁵ <https://arbetsformedlingen.se/for-kommuner/overenskommelser-for-samverkan>

¹⁶ Uppföljning av målsättningarna i Arbetsförmedlingens överenskommelser med kommuner, Af-2024/0015 7718 – 1, <https://arbetsformedlingen.se/download/18.66c932bd18dcf018c9443c7/1718704352969/uppfoljning-av-malsattningarna-i-arbetsformedlingens-overenskommelser-med-kommuner.pdf>

¹⁷ <https://arbetsformedlingen.se/statistik/yrkes--och-kompetensanalyser>

¹⁸ Till exempel i Regionala planeringsunderlag för gymnasial utbildning (Statens Skolverk), i Universitets- och högskolerådet i uppdrag att visa vilka utbildningar som leder till arbete, i Statistikmyndighetens Trender och prognoser om utbildning och arbetsmarknad samt i omställningsorganisationernas bedömningar rörande omställningsstudiestöd.

¹⁹ MIGRFS 2023:7 Migrationsverkets föreskrifter om förteckning över slag av arbeten inom vilka det finns stor efterfrågan på arbetskraft, https://www.migrationsverket.se/download/18.5d500a21188b551ac11285c/1693207596994/MIGRFS_2023_7.pdf

utbildningar, projekt eller andra insatser. I dessa forum bidrar Arbetsförmedlingen särskilt genom att ha fokus på hur de som i dag står utanför arbetsmarknaden kan bidra till att kompetensförsörja arbetsgivare. Exempelvis genom att koordinera insatser för att höja utbildningsnivåer och kunskaper i svenska som *lokala jobbspår*²⁰ och rekryteringsutbildningar²¹ eller genom att höja arbetsgivares kunskap om olika typer av subventionerade anställningar²² och breddad rekrytering²³.

Myndigheten arbetar aktivt för att de som behöver utbildning för att etablera sig på arbetsmarknaden ska motiveras, och anvisas i de fall det är lämpligt, att söka studier. Arbetsförmedlingen har olika verktyg till sitt förfogande för att fler personer med kort utbildning ska påbörja reguljär utbildning.²⁴

Genom arbetsmarknadsutbildning²⁵ erbjuder Arbetsförmedlingen ett komplement till det reguljära utbildningssystemet. Arbetsförmedlingen upphandlar arbetsmarknadsutbildningar med inriktningar som avgörs av behovet på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsutbildning kan anpassas till individer som står långt från arbetsmarknaden eller har särskilda behov. De är ofta mer inkluderande och har lägre trösklar gällande förkunskapskrav jämfört med reguljära utbildningar och kan kombineras med andra stödjande insatser av rehabiliterande, språkstödjande eller rustande karaktär. Därmed bidrar arbetsmarknadsutbildning till att en bredare målgrupp arbetssökande kan kompetensförsörja arbetsgivare som söker arbetskraft.

Validering är ett viktigt instrument för att bredda anställningsbarheten hos arbetssökande. Identifiering av överförbara färdigheter kan bidra till att en arbetssökande kan uppvisa en mer flexibel kompetensprofil. Arbetsförmedlingen bidrar i Tillväxtverkets och Myndigheten för yrkeshögskolans uppdrag att *skapa regionala strukturer för validering*²⁶.

Arbetsförmedlingens *nationella samordningsfunktion för stora företagsetableringar och företagsexpansioner*²⁷ utformar processer och arbetssätt för att underlätta rekrytering i samband med stora företagsetableringar och expansioner. Arbetet har inledningsvis fokuserats på de stora industrietableringarna i Norrbotten och Västerbotten, men de arbetssätt som utvecklas ska kunna användas för att stödja kompetensförsörjning av etableringar och expansioner oavsett var i landet de sker. Insatser som genomförts handlar om att samla kunskap om de kompetensbehov som följer av en stor företagsetablering som medför en samhällsomvandling, vad som görs regionalt för att möta dessa behov och skapa en förståelse för hur

²⁰ <https://arbetsformedlingen.se/for-kommuner/overenskommelser-for-samverkan/lokala-jobbspar>

²¹ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsgivare/rekrytera/skraddarsy-en-utbildning>

²² <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsgivare/anstallningsstod>

²³ Breddad rekrytering är ett perspektiv på att kompetensförsörjningsbehov kan lösas genom att ha en bredare syn på vilka kandidater som kan komma i fråga, för att underlätta för arbetsgivaren att hitta rätt person.

²⁴ Uppdrag att minska långtidsarbetslösheten, återrapport 2, Af-2023/0113 3585,

<https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/styrning-och-resultat/aterrapportering/aterrapportering-regleringsbrevet-2024/minska-langtidsarbetslosheten>

²⁵ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssoekande/extra-stod/stod-a-o/arbetsmarknadsutbildning>

²⁶ Uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå, N2021/03082, <https://assets.myh.se/docs/om-oss/uppdrag-att-stodja-arbetet-med-att-utveckla-effektiva-strukturer-for-validering-pa-regional-niva.pdf>

²⁷ *Kompetensförsörjning vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner*, Af-2021/0098 5624,

<https://arbetsformedlingen.se/statistik/analyser-och-prognoser/analys-och-utvardering/2022/kompetensforsorjning-vid-stora-foretagsetableringar-och-foretagsexpansioner>

Arbetsförmedlingen kan bidra till att möta behoven. Myndigheten för dialog med Tillväxtverket och Business Sweden, som också har uppdrag gällande kompetensförsörjning till stora företagsetableringar.

Uppdraget om kompetensförsörjning vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner²⁸ samt de regionala utvecklingsstrategierna i Norrbotten och Västerbotten och dess mål låg delvis till grund för uppstarten av Arbetsförmedlingens *kansli för omvandling och matchning i norr*²⁹ som under 2024 arbetat särskilt intensivt med utmaningen med hög arbetslöshet i områden som Stockholm och Malmö och arbetskrafts- och befolkningsbrist i Västerbotten och Norrbotten.

För att motverka obalansen i efterfrågan och utbud av arbetskraft är Arbetsförmedlingens arbete för en ökad yrkesmässig och geografisk rörlighet³⁰ särskilt prioriterat. Ett exempel är de pilotprojekt som Arbetsförmedlingen startat under 2024 i syfte att använda *platsanvisning och platsförslag* utifrån perspektivet att öka arbetssökandes geografiska rörlighet. I pilotprojekten testar Arbetsförmedlingen att skicka platsanvisningar och platsförslag för arbeten som skulle innebära flytt för den arbetssökande. De insikter som Arbetsförmedlingen hämtar från pilotprojekten ska ligga till grund för beslut om hur myndigheten ska använda platsanvisning och platsförslag framöver.

Ett annat exempel var *Sommarjobb i norr*³¹ en lyckad rekryteringssatsning under sommaren 2024. I projektet deltog kommunerna Piteå, Skellefteå, Kiruna och inskrivna arbetssökande från Sundsvall och söderut hade möjlighet att söka sommarjobb i norr genom projektet. Syftet var att effektivisera Arbetsförmedlingens nationella process för att stötta kommunernas rekrytering, öka arbetssökandes motivation att ta arbete på annan ort och därmed under sommaren kunna erbjuda arbetsgivare inom den kommunala vårdsektorn kompetent arbetskraft från regioner med högre arbetslöshet.

Aktiviteter i övrigt för att främja rörlighet på arbetsmarknaden innefattar både matchning med geografisk rörlighet, arbetsmarknadsutbildning med arbetsplatsförlagt lärande på annan ort samt information med expertis om norra Sverige till arbetssökande, bland annat en särskild webbplats³². och utökade kontakter med arbetsgivare i norr. (Se även avsnitt 1.1)

För att underlätta för arbetsgivare att hitta kandidater baserat på deras kompetens utan begränsning till vissa geografier och/eller vissa titlar i yrkeshistoriken har ett

²⁸ Uppdrag om kompetensförsörjning vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner, A2021/02334, <https://www.regeringen.se/contentassets/od210f5814644fbb975780631cb1e0bb/uppdrag-om-kompetensforsorjning-vid-stora-foretagsetableringar-och-foretagsexpansioner.pdf>

²⁹ Kompetensförsörjning, arbetsgivarkontakter och arbetsinriktade insatser, Af-2023/0025 6765, avsnitt 2.2.1, <https://arbetsformedlingen.se/download/18.338ccf6518736d6e5e569c3/lagesbeskrivning-kompetensforsorjning-arbetsgivarkontakter-och-arbetsinriktade-insatser.pdf>

³⁰ Geografisk och yrkesmässig rörlighet, Af-2024/0013 8623, <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/styrning-och-resultat/aterrapportering/aterrapportering-regleringsbrevet-2024/geografisk-och-yrkesmassig-rorlighet>

³¹ <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/press/pressmeddelanden?id=62010CBB0F16AF25>

³² <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/sa-hittar-du-jobbet/var-finns-jobben/jobba-i-norra-sverige>

analysarbete med att utveckla *Kandidatbankens*³³ kompetensprofil påbörjats. *Kandidatbankens* nya funktioner planeras vara på plats under 2025.

Arbetsförmedlingen samverkar med andra aktörer i utvecklingsarbeten finansierade genom EU-fonder.³⁴ En större del av dessa projekt handlar om att anpassa stöd till arbetsökande och arbetsgivare samt en utvecklad samverkan mellan myndigheter, regioner, kommuner, näringsliv och idéburen sektor. Arbetsförmedlingen äger till exempel ett antal EU-finansierade projekt med deltagare³⁵.

Det EU-finansierade projektet *EURES Targeted Mobility Scheme (TMS) Sweden*³⁶, som koordineras av Arbetsförmedlingen tillsammans med flera europeiska partners har beviljats en ny projektperiod för 2024–2026. Projektet syftar till att matcha arbetsökande i hela EU, Norge och Island med svenska arbetsgivare som har lediga och svårtillsatta tjänster, främst inom bristyrken. Projektet avser också att bidra till Eures strategiska arbete med arbetsgivare i en nationell kontext, till exempel utifrån de stora företagsetableringar och företagsexpansioner som sker i norra Sverige.

2.2 Uppnådda resultat

Genom att beakta regionala utvecklingsstrategier samt mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet bidrar Arbetsförmedlingen inom arbetet med kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet. Den lokala samverkan innebär också att myndigheten löpande kan hålla regionalt utvecklingsansvariga informerade om pågående och planerad verksamhet som har betydelse för länets hållbara tillväxt och utveckling.

Resultat från regionala kompetensforum (se avsnitt 2.1) skiljer sig åt mellan länen men som ett exempel kan nämnas att gemensamma regionala kompetensbedömningar tagits fram, informationsinsatser för att öka yrkens attraktivitet och få fler att söka och genomföra utbildningar samt rekryteringsmässor och inspirationsdagar genomförts.

Exempel på väl utvecklad flernivåsamverkan är formella överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och regionalt utvecklingsansvariga som finns i vissa län. Överenskommelserna bygger på tidigare samverkansstrukturer och genom att formalisera och utveckla strukturerna kan effektivitet och resultat stärkas. I överenskommelserna fastställs bland annat mål och samverkansformer kring gemensamma uppdragsområden som relaterar direkt till den regionala

³³ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsokande/tips-inspiration-och-nyheter/artiklar/2024-02-20-uppdatera-din-profil-i-var-kandidatbank>

³⁴ Åtterrapporering 2023 ESF och ESF+, Af-2023/0111 5332,

<https://arbetsformedlingen.se/download/18.66c932bd18dcf018c942a9d/1711548261713/aterrapport-2023-esf-och-esf+.pdf>

³⁵ *Malmökraften*, ESF 22-039-S01 <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=22-039-S01>, *SamSTART*, ESF 22-030-S07 <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=22-030-S07>, *Onward ESF+*, ESF 23-018-S01 <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-018-S01>, *Arbete för gemenskap, samarbete i Eskilstuna*, ESF 23-079-S04

<https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-079-S04> samt

Stockholmskraften, ESF 23-075-S02 <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-075-S02>

³⁶ <https://arbetsformedlingen.se/other-languages/english-engelska/eures-targeted-mobility-scheme-tms-sweden>

utvecklingsstrategin. Bland dessa områden finns kompetensförsörjning, utbildning och samarbete kring arbetsmarknadsinsatser och hantering av projektutlysningar från exempelvis Europeiska socialfonden (ESF och ESF+) och Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

I de EU-finansierade projekt som Arbetsförmedlingen äger och har startat under senare delen av 2023 och under 2024 (se avsnitt 2.1) finns en blandning av projektriktningar och insatser. I norra Sverige genomfördes två förstudier³⁷ som analyserade förutsättningar för att förstärka och utveckla samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och företag. Målet är att på sikt få en fungerande kompetensförsörjning och kunskapsutveckling i den glesa geografien i övre Norrland, främja geografisk rörlighet och förstärka arbetsgivarnas kapacitet att kunna rekrytera personal för att klara den pågående industriomställningen och samhällsomvandlingen. Syftet är att i ett nästa steg skapa nya EU-finansierade projekt eller bidra i andra utvecklingsarbeten som bygger på de inledande förstudierna.

Utöver förstudierna i nord har två nationella ESF-förstudier genomförts. Dessa har inriktningar mot *Hållbarhet i mobilitet*³⁸ och *Nya samverkansstrukturer för hållbar arbetsmarknad*³⁹. Förstudierna undersöker lösningar på komplexa och angelägna samhällsfrågor såsom geografisk rörlighet och att stödja arbetsgivare att se kompetensen hos de individer som står längst ifrån arbetsmarknaden.

I samarbeten som etablerats mellan Arbetsförmedlingen och regionalt utvecklingsansvariga i arbetet med att skapa regionala strukturer för validering (se avsnitt 2.1) har det även etablerats strukturer för fortsatt samverkan över landet som främjar en väl fungerande kompetensförsörjning. Projekten bidrar också till förbättrade möjligheter för utveckling av myndighetens eget regionala arbete. Arbetsförmedlingens 21 kontaktpersoner samarbetar med regionalt utvecklingsansvariga i varsitt län. Totalt pågår 16 utvecklingsprojekt, med finansiering från Tillväxtverket, i 20 regioner. Projekten pågår till april 2026. Regionerna arbetar i projekten med liknande fokusområden men utgår från sina regionala förutsättningar. Ett gemensamt drag har varit att regionerna har förstärkt sitt arbete med att bygga in valideringsstrukturer, inklusive Arbetsförmedlingens valideringsinsatser, i de regionala infrastrukturerna för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Arbetsförmedlingen har under de senaste åren arbetat för att förstärka samverkan med kommunerna. Arbetet har bland annat inneburit att lokala överenskommelser⁴⁰ har tecknats med nära samtliga landets kommuner.⁴¹ Under 2024 har särskilt fokus lagts på att i överenskommelserna belysa arbetsgivarperspektivet och det lokala näringslivets kompetensförsörjning samt att skapa tydliga och uppföljningsbara mål

³⁷ Alla behöver-alla behövs, ESF 23-010-So1, <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-010-So1> och Innovativ rekrytering till norra Sverige, ESF 23-053-So4, <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-053-So4>

³⁸ Hållbarhet i mobilitet, ESF 23-081-So7, <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-081-So7>

³⁹ Nya Samverkansstrukturer för hållbar arbetsmarknad, ESF 23-023-So8, <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/projekt/?dnr=23-023-So8>

⁴⁰ <https://arbetsformedlingen.se/for-kommuner/overenskommelser-for-samverkan>

⁴¹ Uppföljning av målsättningarna i Arbetsförmedlingens överenskommelser med kommuner, Af-2024/0015 7718 - 1, <https://arbetsformedlingen.se/download/18.66c932bd18df018c9443c7/1718704352969/uppfoljning-av-malsattningarna-i-arbetsformedlingens-overenskommelser-med-kommuner.pdf>

bland annat inom kompetensförsörjningsområdet. Samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna kan även skapa synergier. Exempelvis har Arbetsförmedlingens samverkan med kommuner bidragit till att mindre kommuner, som angränsar till en större kommun med central betydelse för den lokala arbetsmarknadens funktion, stärkt samarbetet sinsemellan för att bättre lyckas med kompetensförsörjning och minskad arbetslöshet.

2.3 Territoriella perspektiv

Arbetsförmedlingen har tagit hänsyn till territoriella perspektiv inom kompetensförsörjning och kompetensutveckling genom att anpassa insatser till de specifika arbetsmarknadsbehoven i olika regioner. Detta har inneburit att insatser riktats särskilt till regioner med stora kompetensbrister och höga arbetslöshetsnivåer. Digitala lösningar har införts för att tillgängliggöra Arbetsförmedlingens tjänster i hela landet inklusive glesbygdsområden. Vidare har samverkan med kommuner och lokala arbetsgivare bidragit till att identifiera lokala behov och skräddarsy insatser efter dessa förutsättningar.

Genom att analysera arbetsmarknadsdata på regional nivå har Arbetsförmedlingen och andra aktörer också kunnat skapa samarbeten kring områden där arbetsmarknadsförutsättningarna är svagare. Detta kan bidra till att jämna ut skillnader mellan regioner och stärka lokala arbetsmarknader.

2.4 Myndighetsgemensamma insatser

Arbetsförmedlingen driver branschsamverkan för att inhämta och öka kunskap om kompetensbehov samt bidra till att möta dessa genom olika program, insatser och samarbeten. I vissa av dessa forum ingår andra myndigheter som Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitets- och högskolerådet och lärosäten som representanter för utbildningsväsendet samt myndigheter med kunskap inom ett specifikt kompetensområde som Transportstyrelsen, Jordbruksverket och Sjöfartsverket bjuds in.

Arbetsförmedlingen deltar i 10 av Skolverkets 13 nationella programråd⁴² för yrkesutbildning på gymnasial nivå. Programråden stärker samarbetet mellan gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och arbetslivet, för att yrkesutbildningarna bättre ska motsvara arbetslivets behov.

Inför ändringen i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska vägas in när huvudmän planerar utbildningsutbudet i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning har Arbetsförmedlingen bland annat bidragit med analyser och prognoser till Skolverkets regionala planeringsunderlag och i flera fall även bidragit i regionernas bedömningar av arbetsmarknadens behov. Arbetsförmedlingen har

⁴² <https://www.skolverket.se/om-oss/organisation/nationella-programrad-for-yrkesutbildning-pa-gymnasial-niva>

också deltagit vid Skolverkets regionala planeringsdialoger som genomfördes vintern 2023–2024 med fristående och kommunala skolhuvudmän samt regioner.⁴³

Arbetsförmedlingen, Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan har gemensamt genomfört ett arbete om datadriven samverkan⁴⁴ som avser hur öppna data från dessa myndigheter kan användas av exempelvis kommuner och regioner för att planera och dimensionera utbildningar efter den lokala arbetsmarknadens behov.

I samarbete med Skolverket har den nationella databasen för offentligt finansierade utbildningar *Susa-navet*⁴⁵ utökats för att inkludera arbetsmarknadsutbildningar, kommunal vuxenutbildning och polisutbildning. Syftet med databasen är att tillgängliggöra utbildningsdata och underlätta kompetensförsörjning samt livslångt lärande. *Utbildningsguiden*⁴⁶ är relaterad till *Susa-navet* och fungerar som en plattform där utbildningsinformation görs tillgänglig för allmänheten, vilket underlättar vägledning och utbildningsval.

Arbetsförmedlingen och tio andra myndigheter samverkar inom ett regeringsuppdrag för att *attrahera och behålla högkvalificerad internationell kompetens*.⁴⁷ För Arbetsförmedlingens del har exempelvis vikten av att ta tillvara Eures⁴⁸ befintliga information, arbetssätt och kontakter identifierats.

*Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande (MSV KLL)*⁴⁹ arbetar för att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning och har under 2024 särskilt prioriterat stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete. Som en del av arbetet med att öka medvetenheten om regionala perspektiv och förbättra flernivåsamverkan inom MSV KLL stärks möjligheterna för regionernas deltagande i insatser i myndighetssamverkans regi och kopplingen mellan regionala forum och myndighetssamverkan stärks. Åtgärder för att förbättra uppföljning och styrning inom myndighetssamverkan för att säkra hänsyn till regionala perspektiv planeras också.

2.5 Samverkan

Arbetsförmedlingen medverkar i Myndigheten för yrkeshögskolans pilot *nationell yrkesutbildning*⁵⁰ genom en referensgrupp. Myndigheten deltar också i flera nätverk

⁴³ <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/forandringar-inom-skolomradet/regional-planering-och-dimensionering-av-gymnasial-utbildning>

⁴⁴ [Datadriven samverkan för planering och dimensionering av utbildning | Sveriges dataportal](#)

⁴⁵ <https://www.skolverket.se/om-oss/oppna-data/utbildningar-som-oppna-data/om-susa-navet>

⁴⁶ <https://utbildningsguiden.skolverket.se/>

⁴⁷ KN2024/00521, KN2023/00170 (delvis) *Uppdrag om att stärka samordning kopplat till Sveriges möjligheter att attrahera och behålla högkvalificerad internationell kompetens och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft,*

<https://www.regeringen.se/contentassets/c9469158836a4c4fa095401bf36b5772/uppdag-om-starkt-samordning-for-hogkvalificerad-internationell-kompetens-och-utlandsk-arbetskraft-viktig-for-sveriges-konkurrenskraft.pdf>

⁴⁸ <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/hallbar-arbetsmarknad/europeiskt-och-internationellt-arbete/eures-natverket-i-sverige/det-har-ar-eures>

⁴⁹ <https://www.myh.se/om-oss/myndighetssamverkan-och-samverkansprojekt/myndighetssamverkan>

⁵⁰ <https://www.myh.se/pilotverksamhet-nationell-yrkesutbildning>

för samverkan kring kompetensförsörjning, exempelvis i *Nationella vuxenutbildningsnätverket*⁵¹ och *Nätverk för regional kompetensförsörjning*⁵². Dessutom medverkar myndigheten i *Myndighetsnätverket för regional utveckling och landsbygdspolitik*⁵³ som omnämns i detta uppdrag.

Inom ramen för det EU-finansierade TSI (Technical Support Instrument) projektet⁵⁴ *Strengthening the Governance of the Swedish Skills System*⁵⁵, som Arbetsförmedlingen är projektägare för, har myndigheten samverkat brett, inte bara med myndigheter, OECD som är expertstöd och Europeiska kommissionen som är finansiär utan också exempelvis regioner och externa intressenter som deltagit i workshops och intervjuer. Projektet som pågått sedan 2023 har bland annat levererat en nulägesanalys med problembeskrivningar, en internationell utblick, rekommendationer hur kompetensförsörjningssystemet kan stärkas och en genomförandeplan för en förbättrad kompetensförsörjning⁵⁶.

3 Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet

3.1 Genomförda insatser

Arbetsförmedlingen bedriver utvecklingsarbete för att möjliggöra för olika aktörer att utnyttja digitaliseringens möjligheter. En del av Arbetsförmedlingens arbete för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt handlar om utveckling av datakällor och att tillhandahålla öppen information om arbetsmarknaden som exempelvis lediga jobb, prognoser samt arbetsmarknadsutbildningar. Utöver datadelning sker ett kontinuerligt arbete med anpassningar till öppna standarder och specifikationer.

En betydande del av data om yrken, lediga jobb och statistik om arbetssökande som Arbetsförmedlingen hanterar finns tillgänglig på *Sveriges dataportal*.⁵⁷ Detta främjar innovation genom att externa aktörer, såsom startup-företag eller forskare, kan utveckla nya tjänster och applikationer, exempelvis för att koppla ihop arbetsmarknadsdata med fördjupad information om kommuners bostadsområden och serviceutbud.

⁵¹ Deltagare i nätverket är myndigheter, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och utbildningsdepartementet.

⁵² Nätverket samordnas av Tillväxtverket. I nätverket ingår Arbetsförmedlingen, Statens Skolverk, samt Myndigheten för yrkeshögskolan och regionalt utvecklingsansvarige.

<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/seminarierochnatverk/natverkochsamverkan/allanatverk/natverkorregionalkompetensforsorjning.7512.html>

⁵³ <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/seminarierochnatverk/natverkochsamverkan/allanatverk/myndighetsatverkorforregionalutvecklingochlandsbygdspolitik.4888.html>

⁵⁴ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en

⁵⁵ <https://reform-support.ec.europa.eu/our-projects/country-factsheets/sweden> och

<https://www.oecd.org/en/about/programmes/dg-reform/strengthening-the-governance-of-the-swedish-skills-system.html>

⁵⁶ <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/programmes/dg-reform/sweden/Recommendations-on-Enhancing-the-Skills-Governance-System-in-Sweden.pdf>

⁵⁷ <https://www.dataportal.se/>

Arbetsförmedlingen har även insatser för att främja entreprenörskap och företagande i form av utbildning och ekonomiskt stöd till arbetsökande med ambitioner om egen affärsverksamhet⁵⁸ samt stöd till kompetensförsörjning av stora företagsetableringar och -expansioner (se avsnitt 2.1)

3.2 Uppnådda resultat

Arbetsförmedlingen arbetar kontinuerligt med att utveckla en arbetsmarknadstaxonomi som är en systematisk klassificering av yrken, kompetenser och arbetsrelaterade begrepp. *Jobtech Taxonomy*⁵⁹, ett kompetens-API, består av 67 dataset som länkar yrken till specifika kompetenser och standarder som SSSYK, SUN, SNI, ISCO och ESCO. Den syftar till att skapa en gemensam förståelse och standardisering av termer som används inom arbetsmarknaden utifrån ett matchningsperspektiv. Under 2024 har taxonomin berikats med data om närliggande kompetenser och begrepp för kompetenser relaterade till arbetsmarknadsutbildningar, den gröna och den digitala omställningen, samt med en modell för att kategorisera och arbeta med generella kompetenser. Detta gör det möjligt för flera aktörer, även de med begränsade IT-resurser, att använda data och utveckla tjänster. Denna strukturerade datakoppling gör det möjligt att samköra och standardisera information, vilket förenklar analyser och jämförelser på både regional, nationell och internationell nivå.⁶⁰

3.3 Territoriella perspektiv

Genom att kombinera data från platsannonser med information om pendlingsområden från Statistikmyndigheten SCB har förutsättningar skapats för den som söker i *Platsbanken* att också få förslag på lediga tjänster inom liknande yrken och på närliggande orter.⁶¹

3.4 Myndighetsgemensamma insatser

Arbetsförmedlingen har också lett uppdraget *En sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande*⁶². Målet med de insatser som ingick i uppdraget var att stärka förutsättningarna för myndigheter och andra aktörer att skapa och tillhandahålla digitala tjänster som stärker individers ställning på arbetsmarknaden. Uppdraget resulterade i utveckling av förutsättningar för tillgängliggörande av data och digital information om utbildning och arbetsmarknad,

⁵⁸ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetsokande/extra-stod/stod-a-o/kategorier/starta-eget>

⁵⁹ <https://atlas.jobtechdev.se/page/taxonomy.html>

⁶⁰ *Modell för generella kompetenser i arbetslivet*, Af-2016/0027 1554, <https://jobtechdev.se/user/pages/files/2018-modell-generella-kompetenser-arbetslivet.pdf> och <https://jobtechdev.se/sv/components/arbetsmarknadsutbildningar>

⁶¹ *Geografisk och yrkesmässig rörlighet*, Af-2024/0013 8623, <https://arbetsformedlingen.se/download/18.2d64fd751922db14d61863d/1727791588424/aterrapport-geografisk-och-yrkesmassig-rorlighet.pdf>

⁶² *Uppdrag att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande*, Af-2021/0053 0693, <https://arbetsformedlingen.se/download/18.70846b5318d40100840663/1706704697845/uppdrag-att-utveckla-en-sammanhallen-datainfrastruktur-for-kompetensf%C3%B6rs%C3%B6rjning-och-livslangt-larande-slutredovising.pdf>

samt etablering av former för förvaltning av en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Uppdraget skulle långsiktigt främja effektiv kompetensförsörjning och livslångt lärande samt underlätta omställning på arbetsmarknaden. Samarbetet och arbetet fortsätter och tas om hand inom ramen för *Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande* (se avsnitt 2.4) samt TSI-projektet *Strengthening the Governance of the Swedish Skills System* (se avsnitt 2.5).

3.5 Samverkan

Arbetsförmedlingen samverkar med bland andra arbetsgivare, branschorganisationer, arbetsmarknadens parter samt idéburen sektor för att innovera och utveckla insatser och tjänster till arbetsgivare och arbetssökande.

Andra aktörer som deltar i *Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande* (Se avsnitt 2.4) är exempelvis Folkbildningsrådet och regionerna. I TSI-projektet har OECD och Europeiska kommissionen varit viktiga stöd och finansörer (se avsnitt 2.5).

4 Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet

4.1 Genomförda insatser

Arbetsförmedlingen arbetar sedan flera år tillbaka med en digital transformation i syfte att effektivisera myndighetens möjligheter att utföra sitt uppdrag. Det förutsätter väl utvecklade digitala tjänster, plattformar och verktyg samt insiktsbaserat och datadrivet arbetssätt.⁶³

Myndigheten har även lett arbetet i uppdraget för en *sammanhållen digital infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande* som beskrivs i avsnitt 3.4.

Myndigheten har däremot inget specifikt uppdrag eller arbete som är särskilt inriktat mot prioriteringarna *Förbättrad tillgång till snabbt bredband eller Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet* som finns inom det strategiska området.

⁶³ Arbetsförmedlingens digitaliseringsstrategi, Af-2021/0080 0657.

4.2 Uppnådda resultat

Arbetsförmedlingen har skapat digitala lösningar som gör det möjligt för både arbetsökande och arbetsgivare att utföra de flesta av sina ärenden digitalt. Exempel på sådana lösningar nämns i avsnitten 1.1, 1.2, 2.1, 2.4 och 3.3

Insatser som utveckling av en sammanhållen datainfrastruktur har gjort det enklare att dela och använda data, vilket främjar digitalisering inom systemet. (Se avsnitt 3.4)

4.3 Territoriella perspektiv

Digitala lösningar har implementerats för att öka tillgängligheten och underlätta för personer i hela landet att ta del av Arbetsförmedlingens service.

4.4 Myndighetsgemensamma insatser

Arbetsförmedlingen har samverkat med andra myndigheter för att utveckla gemensamma standarder för data- och informationsutbyte. Dessa insatser syftar till att skapa en interoperabel digital infrastruktur som underlättar myndighetsöverskridande samarbete och stöd till medborgare och företag genom delade digitala resurser. (Se avsnitt 2.4 och 3.4)

4.5 Samverkan

Samverkan har skett med myndigheter som Myndigheten för digital förvaltning (Digg) och Skolverket för att främja utvecklingsarbete och tillgängliggöra data. Detta inkluderar gemensamma projekt för att etablera standarder och riktlinjer för interoperabilitet. (Se avsnitt 2.4 och 3.4)